

PROPERA EXPOSICIÓ:

¿Com volem ser governats?

Presentació als mitjans de comunicació: DIMARTS 21 DE SETEMBRE, 11:00h., a l'Institut Barri Besòs (c/ Pujades, 397)

Dates: Del 22 de setembre al 7 de novembre de 2004

Comissari: Roger Buergerl

Producció: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), en col·laboració amb la Universitat de Lüneburg (Alemanya)

Llocs: IES Barri Besòs (c/Pujades, 397), Palo Alto-Nave XYZ (c/Pellaires, 30-38), Centre Cívic de La Mina (c/Venus, s/n, cantonada c/Ponent, Sant Adrià del Besòs)

***¿Com volem ser governats?* es presenta fora del Museu, en diversos espais públics de la zona Poblenou-Besòs, i s'articula com un recorregut per la ciutat. Aquest recorregut no només té una dimensió espacial, sinó que també es desenvolupa en el temps. L'exposició va canviant, es desenvolupa en diferents espais que s'obren i tanquen com una escenografia en procés de canvi permanent: a l'Institut Barri Besòs, del 22 de setembre al 7 d'octubre; a Palo Alto, del 7 al 21 d'octubre; al Centre Cívic de La Mina, del 21 d'octubre al 7 de novembre.**

El transcurs de l'exposició genera un context per a un programa d'activitats públiques (debats, conferències, performances, projeccions) que tindrà lloc tant als espais expositius com en altres llocs de la zona.

¿Com volem ser governats? és, per tant, una mena d'exposició expandida que inclou seminaris, conferències, tallers, debats i projeccions de pel·lícules, i que té dos objectius principals: reinventar la presència del museu en un antic barri industrial en vies de transformació i relacionar la presència del museu amb el que s'ha anomenat la *mobilisation citoyenne mondiale*, és a dir: la creació d'una opinió pública mundial que reclama una democràcia planetària i la distribució sense exclusions dels béns comuns. Quina funció té l'art en tot això?

El **contingut** de l'exposició es desplega al voltant de tres temes:

En primer lloc, la modernitat entesa com una categoria que no és exclusivament universal, sinó que també incorpora especificitats o anomalies en la manera en què es produeix arreu del món: la industrialització, la urbanització, la secularització, la individualització, l'administració burocratitzada, etc.

En segon lloc, la immanència neoliberal i el trànsit al postfordisme. Amb quina mena de mentalitats postfordistes ens confrontem a les diferents parts del món? Quines lliçons podem extreure del que és local en un diàleg transnacional? En relació amb aquest tema, és particularment interessant el *revival* de fenòmens

premoderns com el regionalisme radical. Però el focus no són els barris ètnics dins de les metròpolis multiculturals, sinó sobretot les relacions entre diàspores i orígens.

I en tercer lloc, l'estat d'excepció com a regla —la mobilització total de la subjectivitat en el postfordisme o la "subjectivitat posada a treballar" segons Paolo Virno— i el discurs del subjecte radical.

El **recorregut** de l'exposició s'inicia en un centre educatiu públic, l'Institut de Batxillerat Barri Besòs, que desenvolupa una tasca important de provisió de serveis públics per al barri i que actua com a lloc de trobada per als moviments socials de la zona. Després, entre d'altres llocs, continua en un espai industrial històric, avui reconvertit per a la producció terciària —Palo Alto, en el valuós conjunt del carrer de Pellaires—, i al Centre Cultural de La Mina, un espai cultural característic del nou urbanisme socialdemòcrata barceloní dels anys vuitanta, situat en un barri que encarna les insuficiències i les desigualtats existents en les polítiques públiques de l'àrea metropolitana. Finalment, en la seva darrera etapa arriba a un centre comercial emblemàtic de la privatització dels nous espais públics, però també de les formes imprevistes d'apropiació d'aquests espais: el centre comercial Diagonal Mar. Aquest itinerari, amb les seves discontinuïtats i tensions, és una lectura de la història de la ciutat que es contraposa amb l'imaginari dominant i que intenta fer visibles altres imatges i reconstruir històries subalternes que han quedat al marge de la construcció hegemònica de la metròpolis moderna.

ARTISTES I COL-LABORADORS: Sonia Abian (Misiones/Argentina), Ibon Aranberri (Bilbao), Maja Bajevic (París), Sergio Bologna (Milà), Alice Creischer (Berlín), Ines Doujak (Viena), Patrick Faigenbaum (París), Harun Farocki (Berlin), Peter Friedl (Johanesburg), Grup OCHUB (Barcelona), Grupo Play-Back (Barcelona), Sanja Ivecovic (Zagreb), José Francisco Marín (Barcelona), Ramon Parramón (Barcelona), Carlos Piégari (Misiones/Argentina), Precarias a la deriva (Madrid), Florian Pumhösl (Viena), Alejandra Riera (París), Joan Roca (Barcelona), Dierk Schmidt (Berlín), Jordi Secall (Barcelona), Andreas Siekmann (Berlín), Colectivo Situaciones (Buenos Aires), Minze Tummescheit (Berlín), Olivier Zabat (París) i els artistes de Ex Argentina.

COMISSARI: Roger Buerger és comissari independent d'exposicions i professor a la Universitat de Lüneburg (Alemanya). Ha comissariat diverses exposicions a centres d'art internacionals, i és director artístic de la DOCUMENTA 12, que es celebrarà a Kassel (Alemanya) l'any 2007.

ACTIVITATS: En el marc del projecte s'oferiran conferències, taules rodones, *performances*, tallers, debats i projeccions, tant a l'interior dels espais que formen part de l'exposició com a altres llocs de la mateixa zona. Els diversos espais de l'exposició s'obren i tanquen successivament, com una escenografia en procés de canvi permanent. A més, articulats amb *Com volem ser governats?*, s'organitza, a l'edifici del Museu, un programa de cinema de Harun Farocki (del 26 d'octubre al 16 de desembre), i es presentarà l'última pel·lícula d'Allan Sekula (6 novembre).

Per a més informació i/o material gràfic: www.macba.es

Servei de Premsa i RRPP del MACBA - Tel. 93 412 08 10 - e-mail: press@macba.es

PROPERES EXPOSICIONS AL MACBA:

-COL·LECCIÓ MACBA (14 octubre 2004 - 9 gener 2005)

-VITO HANNIBAL ACCONCI STUDIO (17 novembre 2004 - 20 febrer 2005)

PROPERA EXPOSICIÓ:

Com volem ser governats?

Inauguració: 22 de setembre de 2004

Dates: Del 23 de setembre al 14 de novembre de 2004

Comissari: Roger Buergerl

Producció: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), en col·laboració amb la Universitat de Lüneburg (Alemanya)

Lloc: Espais diversos a Poblenou / Besòs (Barcelona): IES Barri Besòs, Palo Alto, Centre Cívic de La Mina

L'exposició *Com volem ser governats?* -que es presenta fora del Museu, en diversos espais públics de la zona Poblenou-Besòs- s'articula com un recorregut per la ciutat. Aquest recorregut no només té una dimensió espacial, sinó que també es desenvolupa en el temps. Els diferents espais que acullen l'exposició s'obren i es tanquen successivament com una escenografia en procés de canvi permanent.

El transcurs de l'exposició genera una context per a un programa d'activitats públiques (debats i conferències, performances, projeccions) que té lloc tant als espais expositius com en altres llocs de la zona. *Com volem ser governats?* és el projecte que el MACBA presenta a continuació de l'exposició *Art i utopia. L'acció restringida*.

Com volem ser governats? és, per tant, una exposició ampliada que inclou seminaris, conferències, tallers, debats i projeccions de pel·lícules, i que té dos objectius principals: reinventar la presència del museu en un antic barri industrial en vies de transformació i relacionar la presència del museu amb el que s'ha anomenat la *mobilisation citoyenne mondiale*, és a dir: la creació d'una opinió pública mundial que reclama una democràcia planetària i la distribució sense exclusions dels béns comuns. Quina funció té l'art en tot això?

El contingut de de l'exposició es desplega al voltant de tres temes:

En primer lloc, la modernitat entesa com una categoria que no és exclusivament universal, sinó que també incorpora especificitats o anomalies en la manera en què es produeix arreu del món: la industrialització, la urbanització, la secularització, la individualització, l'administració burocratitzada, etc.

En segon lloc, la immanència neoliberal i el trànsit al postfordisme. Amb quina mena de mentalitats postfordistes ens confrontem a les diferents parts del món? Quines lliçons podem extreure del que és local en un diàleg transnacional? En relació amb aquest tema, és particularment interessant el *revival* de fenòmens premoderns com el regionalisme radical. Però el focus

no són els barris ètnics dins de les metròpolis multiculturals, sinó sobretot les relacions entre diàspores i orígens.

I en tercer lloc, l'estat d'excepció com a regla —la mobilització total de la subjectivitat en el postfordisme o la "subjectivitat posada a treballar" segons Paolo Virno— i el discurs del subjecte radical.

El recorregut s'inicia en un centre educatiu públic, l'Institut de Batxillerat Barri Besòs, que desenvolupa una tasca important de provisió de serveis públics per al barri i que actua com a lloc de trobada per als moviments socials de la zona. Després, entre d'altres llocs, continua en un espai industrial històric, avui reconvertit per a la producció terciària —Palo Alto, en el valuós conjunt del carrer de Pellaires—, i al Centre Cultural de La Mina, un espai cultural característic del nou urbanisme socialdemòcrata barceloní dels anys vuitanta, situat en un barri que encarna les insuficiències i les desigualtats existents en les polítiques públiques de l'àrea metropolitana. Finalment, en la seva darrera etapa arriba a un centre comercial emblemàtic de la privatització dels nous espais públics, però també de les formes imprevistes d'apropiació d'aquests espais: el centre comercial Diagonal Mar. Aquest itinerari, amb les seves discontinuïtats i tensions, és una lectura de la història de la ciutat que es contraposa amb l'imaginari dominant i que intenta fer visibles altres imatges i reconstruir històries subalternes que han quedat al marge de la construcció hegemònica de la metròpolis moderna.

PARTICIPANTS: Sonia Abian, Ibon Aranberri, Maja Bajevic, Sergio Bologna, Slavador Clarós, Alice Creischer, Inés Doujak, Miren Etxezarreta, Patrick Faigenbaum, Harun Farocki, Paco Marin, Ramon Parramón, Carlos Piegari, Precarias a la deriva, Florian Pumhösl, Alejandra Riera, Joan Roca, Dierk Schmidt, Andreas Siekmann, Colectivo Situaciones, Mercé Tatjer, Minze Tummescheit.

COMISSARI: Roger Buergel és comissari independent d'exposicions i professor a la Universitat de Lüneburg (Alemanya). Ha comissariat diverses exposicions a centres d'art internacionals, i és director artístic de la DOCUMENTA 12, que es celebrarà a Kassel (Alemanya) l'any 2007.

ACTIVITATS: En el marc del projecte s'oferiran conferències, taules rodones, *performances*, tallers, debats i projeccions, tant a l'interior dels espais que formen part de l'exposició com a altres llocs de la mateixa zona. Els diversos espais de l'exposició s'obren i tanquen successivament, com una escenografia en procés de canvi permanent. A més, també en el context de *Com volem ser governats?*, s'organitza un programa de cine Harun Farocki, del 21 d'octubre al 16 de desembre (Auditori, edifici del MACBA).

→ www.comvolemsergovernats.net

Per a més informació i/o material gràfic:

Servei de Premsa i RRPP del MACBA - Tel. 93 412 08 10 - e-mail: press@macba.es

¿Com volem ser governats?

Dates: Del 22 de setembre al 7 de novembre de 2004

Comissari: Roger Buergerl

Producció: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), en col·laboració amb la Universitat de Lüneburg (Alemanya)

Llocs: IES Barri Besòs (c/Pujades, 397), Palo Alto-Nave XYZ (c/Pellaires, 30-38), Centre Cívic de La Mina (c/Venus, s/n, cantonada c/Ponent, Sant Adrià del Besòs)

¿Com volem ser governats? es presentarà a partir de novembre de 2004 al Miami Art Central i després, al febrer de 2005, a la Wiener Sezession.

¿Com volem ser governats? es presenta fora del Museu, en diversos espais públics de la zona Poblenou-Besòs, i s'articula com un recorregut per la ciutat. Aquest recorregut no només té una dimensió espacial, sinó que també es desenvolupa en el temps. L'exposició va canviant, es desenvolupa en diferents espais que s'obren i tanquen com una escenografia en procés de canvi permanent:

-a l'Institut Barri Besòs, del 22 de setembre al 7 d'octubre;

-a Palo Alto, del 7 al 21 d'octubre;

-al Centre Cívic de La Mina, del 21 d'octubre al 7 de novembre.

El transcurs de l'exposició genera un context per a un programa d'activitats públiques (debats, conferències, performances, projeccions) que tindrà lloc tant als espais expositius com en altres llocs de la zona.

¿Com volem ser governats? és, per tant, una mena d'exposició expandida que inclou seminaris, conferències, tallers, debats i projeccions de pel·lícules, i que té dos objectius principals: reinventar la presència del museu en un antic barri industrial en vies de transformació i relacionar la presència del museu amb el que s'ha anomenat la *mobilisation citoyenne mondiale*, és a dir: la creació d'una opinió pública mundial que reclama una democràcia planetària i la distribució sense exclusions dels béns comuns. Quina funció té l'art en tot això?

El **contingut** de l'exposició es desplega al voltant de tres temes:

En primer lloc, la modernitat entesa com una categoria que no és exclusivament universal, sinó que també incorpora especificitats o anomalies en la manera en què es produeix arreu del món: la industrialització, la urbanització, la secularització, la individualització, l'administració burocratitzada, etc.

En segon lloc, la immanència neoliberal i el trànsit al postfordisme. Amb quina mena de mentalitats postfordistes ens confrontem a les diferents parts del món? Quines lliçons podem extreure del que és local en un diàleg transnacional? En relació amb aquest tema, és particularment interessant el *revival* de fenòmens premoderns com el regionalisme radical. Però el focus no són els barris ètnics dins de les metròpolis multiculturals, sinó sobretot les relacions entre diàspores i orígens.

I en tercer lloc, l'estat d'excepció com a regla —la mobilització total de la subjectivitat en el postfordisme o la "subjectivitat posada a treballar" segons Paolo Virno— i el discurs del subjecte radical.

El **recorregut** de l'exposició s'inicia en un centre educatiu públic, l'Institut de Batxillerat Barri Besòs, que desenvolupa una tasca important de provisió de serveis públics per al barri i que actua com a lloc de trobada per als moviments socials de la zona. Després, entre d'altres llocs, continua en un espai industrial històric, avui reconvertit per a la producció terciària —Palo Alto, en el valuós conjunt del carrer de Pellaires—, i al Centre Cultural de La Mina, un espai cultural característic del nou urbanisme socialdemòcrata barceloní dels anys vuitanta, situat en un barri que encarna les insuficiències i les desigualtats existents en les polítiques públiques de l'àrea metropolitana. Finalment, en la seva darrera etapa arriba a un centre comercial emblemàtic de la privatització dels nous espais públics, però també de les formes imprevisibles d'apropiació d'aquests espais: el centre comercial Diagonal Mar. Aquest itinerari, amb les seves discontinuïtats i tensions, és una lectura de la història de la ciutat que es contraposa amb l'imaginari dominant i que intenta fer visibles altres imatges i reconstruir històries subalternes que han quedat al marge de la construcció hegemònica de la metròpolis moderna.

ARTISTES I COL·LABORADORS: Sonia Abian (Misiones/Argentina), Ibon Aranberri (Bilbao), Maja Bajevic (París), Sergio Bologna (Milà), Alice Creischer (Berlín), Danica Dakic (Sarajevo), Ines Doujak (Viena), Patrick Faigenbaum (París), Harun Farocki (Berlin), Peter Friedl; Grup OCHUB (Barcelona), Grupo Play-Back (Barcelona), Sanja Ivecovic (Zagreb), José Francisco Marín (Barcelona), Ramon Parramón (Barcelona), Carlos Piégari (Misiones/Argentina), Florian Pumhösl (Viena), Alejandra Riera (París), Joan

Roca (Barcelona), Dierk Schmidt (Berlín), Jordi Secall (Barcelona), Andreas Siekmann (Berlín), Colectivo Situaciones (Buenos Aires), Minze Tummescheit (Berlín), Olivier Zabat (París) i els artistes d'Ex Argentina (Die Glücklichen Arbeitslosen, Leon Ferrari, Los Trabajadores de Brukman, Bureau d'Etudes, Bernadette Corporation, Antel Walczak, a més d'Alice Creischer i Andreas Siekmann).

COMISSARI: Roger Buerger és comissari independent d'exposicions i professor a la Universitat de Lüneburg (Alemanya). Ha comissariat diverses exposicions a centres d'art internacionals, i és director artístic de la DOCUMENTA 12, que es celebrarà a Kassel (Alemanya) l'any 2007.

ACTIVITATS: En el marc del projecte s'oferiran conferències, taules rodones, *performances*, tallers, debats i projeccions, tant a l'interior dels espais que formen part de l'exposició com a altres llocs de la mateixa zona. Els diversos espais de l'exposició s'obren i tanquen successivament, com una escenografia en procés de canvi permanent. A més, articulats amb *Com volem ser governats?*, s'organitza, a l'edifici del Museu, un programa de cinema de Harun Farocki (del 26 d'octubre al 16 de desembre), i es presentarà l'última pel·lícula d'Allan Sekula (6 novembre).

→ www.comvolemsergovernats.net

Editorial

Roger M. Buergel

Quina pregunta més estúpida: "¿Com volem ser governats?". Però les preguntes estúpides tenen un avantatge. Plantejades en el moment i el lloc adequats (per exemple a Barcelona el 2004), obren un ventall d'especulacions que poden contribuir significativament a implantar noves formes d'acció, noves formes d'organització, noves formes de relació, formes molt necessàries per superar les insuficiències, fins i tot els fracassos més absoluts, del "capitalisme parlamentari" (Alain Badiou).

Sens dubte, quan parlem de "govern" ens referim a alguna cosa més del que sol designar el terme. Durant el segle XVI, segons Michel Foucault, "el terme govern no es referia només a les estructures polítiques o a la gestió dels estats, sinó que més aviat designava la manera de dirigir la conducta dels individus o els grups. [...] No al·ludia únicament a les formes legítimament constituïdes de subjecció política o econòmica, sinó també als modes d'acció, més o menys considerats i calculats, destinats a actuar sobre les possibilitats d'acció d'altres persones. Governar, en aquest sentit, és estructurar el possible camp d'acció dels altres." (1)

En un sentit, volem recuperar aquesta noció premoderna de govern, ja que sembla oferir una eina indispensable per posar al dia molts dels falsos contraris del discurs modern (com la micropolítica i la macropolítica o l'individu i l'Estat).

Així doncs, la noció que volem treballar és la següent: un mode d'acció que no actua directament sobre altres persones sinó sobre els seus camps d'acció —una acció sobre una acció—. Contaminar els camps de blat amb cultius genèticament modificats és, doncs, "govern", com també ho és que el moviment dels Piqueteros bloquegi els carrers de Buenos Aires.

L'art té alguna cosa a dir en relació amb "una acció sobre una acció". La projecció de diapositives d'Ibon Aranberri, *Fireworks on Powerstation* (2003), per exemple, ens convida a recuperar el moviment de protesta dels anys setanta per la construcció d'una central nuclear prop de Lémoniz (País Basc). La sèrie d'imatges sembla interpretar aquesta protesta no solament com un moviment

dirigit contra alguna cosa, una qüestió específica, sinó també com un exercici més aviat abstracte sobre "com constituir un públic". És precisament aquest nivell d'abstracció (brillantment explicat per Aranberri en relació amb l'abstracció artística en temps de Franco) el que cal aprendre i recordar si es vol que els moviments polítics contestataris d'avui dia no es desinflin com un suflé després de cada nou estat d'agitació.

Però "una acció sobre una acció" també podria apuntar a situacions o experiments polítics que mai no han tingut l'oportunitat de materialitzar-se perquè han finalitzat, com per exemple la Comuna de París, amb actes de violència. En el seu *Projet pour le sujet et le pouvoir (la voix lyrique)* (2001) Alejandra Riera desenvolupa una estratègia estètica per accedir a una experiència històrica de la qual ens sentim desconnectats.

Convertint en una pantalla transparent la paret commemorativa dedicada als comunards caiguts, la seva obra ens permet adonar-nos que el ric potencial de la memòria històrica és a les nostres mans i que algunes parts d'aquest mateix potencial volen retornar a la vida a través de l'imaginari estètic.

Com suggereixen aquests dos exemples, el "govern" és un tema universal. No és sorprenent, doncs, que quan vaig conèixer l'equip que havia reunit el Macba per treballar amb mi a l'exposició —Joan Roca, Miren Etxezarreta, Salvador Clarós, Noemi Cohen i Mercè Tatjer—, el meu concepte fos criticat per poc específic. "L'exposició tindrà lloc a l'estratosfera", va dir un d'ells. I, sens dubte, era cert. Però l'aspiració estratosfèrica s'havia d'entendre com un llegat modern o, encara millor, com un intent de recuperar la idea d'un horitzó universal. Tanmateix, és igualment cert que les diverses perspectives que constitueixen aquest horitzó han de ser alhora específiques i precises. Altrament, mai no assolirem, ni compartirem, una sensibilitat per a la dinàmica particular que persegueix el nostre pobre planeta en el qual, per bé o per mal, tot està connectat amb tot (el gel fos del Kilimanjaro amb la selva tropical abrasadora del Brasil o el febril impuls de la individualització amb els efectes totalitzadors de les societats modernes).

Les obres, performances i conferències que el Macba m'ha convidat a presentar a Barcelona han estat reunides i encarregades durant un període de dos anys en el marc d'una sèrie d'exposicions anomenades

The Government, els comissaris de les quals hem estat la meua sòcia, Ruth Noack i jo mateix. No tenien cap relació específica amb el que podia significar "govern" a Barcelona, però quan el nostre petit grup va començar a treballar en l'exposició es va fer evident que moltes lluites, utopies locals, procediments artístics, etc. presenten almenys tantes semblances com diferències. La transformació urbana del Poblenou, per exemple, la seva *gentrification*, el destí de la indústria tèxtil i la destrucció del patrimoni industrial són temes que es poden trobar a moltes ciutats. El grup va tenir l'oportunitat, en altres paraules, de treballar en un espai comú —una exposició— en el qual la relació entre local i global s'establí gairebé literalment. Al final, arribar a aquesta constel·lació no va ser tan difícil, tot i que el procés implicava certs inconvenients per totes bandes. No va ser tan difícil perquè les contribucions locals de Tatjer (que va treballar amb Sonia Abian i Carlos Piegari, dos artistes argentins que acabaven d'emigrar a Espanya), d'Etxezarreta (que com a economista tenia la necessitat d'anar més enllà de la xerrada acadèmica) i de Joan Roca (que ha treballat molts anys amb el fotògraf francès Patrick Faigenbaum en una topografia de Barcelona) no eren localistes sinó molt conscients de la "visió global", mentre que totes les contribucions artístiques dutes a terme en el marc de *The Government* representaven un punt de vista particular, centrat, com per exemple en *Nada Dimic-File* de Sanja Ivekovic, en la memòria de les dones sobre el socialisme a la fàbrica tèxtil de Zagreb que actualment s'està transformant, efectivament, en un centre de negocis. Per acabar-ho d'adobar, amb el temps la falsa oposició entre local i global es va esvaïr.

Un altre punt que mereix ser aclarit aquí és el paper del museu en tot això i, fins i tot des d'una perspectiva més general, caldria esbrinar quin paper ha de tenir l'art en les lluites polítiques. Permeteu-me començar amb la premissa que l'art no té cap paper específic sinó que som nosaltres els que necessitem desesperadament la seva disfuncionalitat constitutiva per poder superar la racionalitat política en la qual vivim. Aquest és el programa romàntic: com sigui que l'art opera fora de qualsevol dels paràmetres determinats de la raó, pot contribuir a qualsevol crítica de la raó, o fins i tot pot ser-ne el mitjà. Sens dubte, sóc molt conscient que aquesta posició és un mite. Però també crec que hi ha una raó estratègica per actuar com si aquest mite fos cert. D'altra banda, la nostra imaginació política quedaria confinada al que ja som —la qual cosa és simplement depriment—. En poques paraules, l'art es basa en la incommensurabilitat entre els límits de l'experiència actual i les divagacions il·limitades de

l'imaginari. La qual cosa ens porta, tancant el cercle, a la nostra primera pregunta —¿Com volem ser governats?— i al paper del museu en què hauria de tenir lloc aquesta divagació il·limitada.

És cert que per a aquesta exposició el museu serà un esdeveniment dispers que es produirà en tres llocs diferents (Institut Barri Besòs; Palo Alto; Centre Cívic de La Mina) i a altres espais als carrers. També és cert que aquesta exposició s'anirà transformant amb el temps, que els tres espais interactuaran entre si però amb diferents arguments i temporalitats. En altres paraules, el tema de l'exposició no és simplement "una acció sobre una acció". També és la seva forma —una forma ja suggerida en l'esforç d'articulació participativa que no és un final en si mateix sinó el medi que pot fer que el públic passi de ser un subjecte passiu i apropiat (o fracassat i ressentit) a una entitat participativa—. El significat de l'art es desvetllarà només en la interrelació entre obra i espectador.

Una última paraula sobre la participació: alguns elements importants de *¿Com volem ser governats?* es deriven d'*ExArgentina - Pasos para huir del trabajo al hacer*, una exposició concebuda per dos artistes, Alice Creischer i Andreas Siekmann, presentada la primavera de 2004 al Museum Ludwig de Colònia. Aquesta exposició es va dur a terme des d'Argentina i es pot interpretar com un relat de la crisi econòmica i política, o millor dit, de la crisi econòmica com a crisi política que va colpejar el país el 2001. Podria servir com a model per al futur de les classes mitjanes europees.

1) Michel Foucault, "The Subject and Power," a Hubert L. Dreyfus i Paul Rabinow, *Michel Foucault: Beyond Structuralism and Hermeneutics*, Chicago 1982, pàg. 221

L'itinerari. Un institut, una fàbrica i un centre de barri al front marítim oriental

Joan Roca i Albert

El front marítim de Barcelona no ha estat sols el sismògraf més sensible de les transformacions d'una ciutat concreta, sinó que per la varietat de factors que han intervingut en el seu afaïonament és un espai capaç d'incitar a una visió rica del món contemporani: dos segles llargs d'història. Des del suburbi industrial del Poblenou, que ja existia abans del Pla Cerdà de 1859 (un pla que pot considerar-se com el més important llegat del pensament modern que ens ha deixat l'era industrial a Barcelona), fins a les concrecions de la idea d'una ciutat amb belles perspectives que ja proposà el 1903 el Pla Jaussely (tan apreciat pels noucentistes), però que sols s'ha materialitzat gairebé un segle més tard amb els projectes per renovar el litoral, des de la Vila Olímpica fins als espais del Fòrum 2004. I mentrestant, amb una sostinguda expansió com a zona industrial i de residència obrera poc atenta als plans urbanístics, que es reforçà des de la segona dècada del nou-cents amb l'arribada de l'electricitat des del Pirineu i la construcció de les noves centrals reguladores prop del Besòs. Sols quan les fàbriques foren obsoletes i el terreny que ocupaven era un actiu disponible es rescataren els plans i es feren nous projectes per a la renovació urbana de la zona.

A la ribera marítima oriental de Barcelona, des de la Ciutadella fins al Besòs, s'hi retroben així les més destacades ideacions urbanístiques –del racionalisme de Cerdà i la ciutat beaux-arts de Jaussely a les previsions del Pla general metropolità i a l'eclecticisme de plans i projectes actuals–; els grans interessos corporatius –des de les fàbriques i les companyies elèctriques als promotors urbanístics i les empreses globals d'arribada recent–; les més variades formes d'ideació i lluita populars –del cooperativisme i l'utopisme del segle XIX als nous moviments socials i urbans dels principis del XXI, passant pel populisme radical i l'anarquisme del primer terç del segle XX i per les formes de resistència al franquisme i els moviments veïnals de la Transició i la democràcia–; i les més destacades apostes per posar la ciutat al mapa del món dels nostres dies: si el Poblenou fou el major districte industrial de la mediterrània, els Jocs Olímpics i el Fòrum 2004 han tingut en aquest

espai llocs privilegiats d'actuació urbana, mentre que el pla 22@ aposta per un districte d'activitats basades en les noves tecnologies en el que fou el cor del Poblenou fabril.

El recorregut que proposa físicament l'exposició –un centre escolar, una fàbrica i el centre cívic del barri de la Mina– és, doncs, més que un simple itinerari urbà: és també un recorregut pels temps i els espais d'una concreció local dels desenvolupaments, dilemes i conflictes de les societats de la primera, la segona i la tercera revolució industrials.

El primer espai de l'exposició és l'Institut Barri Besòs. Un centre d'educació secundària que, amb totes les dificultats pròpies d'una institució escolar pública en una àrea durant molts anys suburbial, ens acosta a una de les aspiracions més duradorament sostingudes de les classes populars a la zona: l'educació. Un repte sempre difícil en àrees on cal atendre una gran varietat de situacions, des d'un analfabetisme funcional persistent fins als joves que poden optar amb èxit pels estudis superiors. Prop d'on floriren antany els ateneus populars i els casals radicals i d'on, en el franquisme tardà, sorgiren noves experiències educatives en una gamma que anava de la inspiració llibertària al cristianisme de base, l'Institut Barri Besòs ha representat l'intent –sempre precari amb una estructura funcional– de mantenir un vincle molt directe amb el teixit social dels barris als quals presta servei. Aquesta obertura cap a l'exterior l'ha convertit ara i adés en un punt de trobada per a múltiples reflexions d'abast ciutadà, com es manifestà en el congrés "El futur de les perifèries urbanes", organitzat per l'Institut l'any 1989, en els moments inicials de la gran transformació urbanística recent de Barcelona.

En aquest aspecte, el vincle entre un centre d'ensenyament secundari i el MACBA apunta també a una permeabilització de les relacions entre la xarxa cultural i la xarxa educativa que vagi més enllà de l'oferta de programes culturals per a les escoles, per situar-se en el replà de la sintonia entre el teixit social d'una àrea popular i l'alta cultura. El projecte d'exposició vinculat a l'Institut no sorgeix del no res, sinó que arriba després d'una llarga trajectòria de treball conjunt a través del Fòrum de la Ribera del Besòs, una mena de "mercat d'idees" que des de la tardor de 1992 reuneix a l'esmentat centre educatiu a persones, entitats i institucions de diverses xarxes, totes elles interessades en la construcció d'un punt de vista localment arrelat, però no localista, sobre els canvis del nostre món. Aquesta

col·laboració, concretada recentment en el marc del projecte "Ciutadania i educació a Barcelona", apunta també a cercar nous camins per suturar la clivella generada pel model cultural dissenyat a la Barcelona de la Transició, amb la seva aposta dual pels centres cívics com a base d'una "cultura popular" per un costat, i per les grans institucions culturals com a punta de llança d'una "cultura culta" i de la projecció internacional de la ciutat, per l'altre.

El segon espai d'exposició és la fàbrica actualment coneguda com a Palo Alto. Palo Alto, mostra de la flexibilitat d'ús dels antics conjunts fabrils, ha passat per successives activitats industrials i fou escollit a principis dels anys noranta per un grup de professionals del disseny, encapçalats per Xavier Mariscal, per iniciar-hi la implantació d'activitats en el llinar entre els sectors industrial i terciari. Avui el sistema de naus i espais lliures dins del clos fabril de Palo Alto corre el risc de quedar seriosament afectat per l'obertura del carrer Fluvià, per bé que cal esperar alguna solució menys traumàtica de la creixent sensibilitat de les autoritats municipals respecte d'un patrimoni industrial fins fa poc menystingut. El Poblenou, bressol de la Catalunya industrial contemporània, ofereix un ampli mostrari d'història fabril que tendeix a desaparèixer ràpidament, quan bé mereixeria la declaració de conjunt patrimonial d'interès europeu. La fàbrica, document històric, memòria social i en molt casos també espai amb una qualitat arquitectònica pròpia, roman com a punt de referència d'un bon gruix d'experiències propositives quant a les formes de la iniciativa empresarial i quant a la lluita de les classes populars de l'era industrial per formes de control social i de poder menys opressores.

L'aposta per l'ús cultural col·lectiu d'aquests àmbits fabrils no es planteja, doncs, com a colonització d'un espai històric poc atenta davant les activitats encara existents i perfectament viables i davant un teixit social sedimentat i avui relativament en perill, sinó, ben al contrari, com un mitjà que pot contribuir a valorar la gran trajectòria industrial barcelonina, tot incorporant-la més plenament en la metamorfosi urbana ara en curs.

El tercer espai de l'exposició és la sala d'actes de la Mina, habitualment coneguda com a Sala Pinós. L'impuls per reteixir si més no simbòlicament arts i educació i arts i treball que entronca amb els dos espais anteriors es troba aquí amb un repte més difícil, que és el d'incorporar els espais socials més humils a les trajectòries de les

elaboracions i les exhibicions artístiques. Altrament, la presència del MACBA al cor d'aquell barri podria fins i tot semblar una provocació.

El polígon de la Mina, creat a principis dels setanta per la decisió de concentrar, en un espai llavors mal comunicat i aïllat, la immigració més desemparada que encara vivia en barraques, ha tingut una trajectòria complexa i capaç de desanimar els més lluitadors. Víctima primer de la difícil entesa institucional propiciada per la fragmentació política de la conurbació barcelonina en multitud de municipis -el barri fou creat pel municipi de Barcelona en terrenys del municipi de Sant Adrià- i per la dispersió de les competències institucionals en la gestió del seu dia a dia i dels seus plans de futur, la Mina va veure com mentre els barris del voltant prosperaven amb el retorn de la democràcia, els seus més de dotze mil habitants s'enfonsaven en la marginalitat. I des de la prostració va experimentar més tard com, arran dels Jocs Olímpics, la cobejança d'aquell espai per part dels poders públics i dels negocis privats posà fins i tot en qüestió la pròpia supervivència física del barri, amb el perill de desnonament forçós d'una gran part dels seus habitants: fou la cara més fosca de la metamorfosi olímpica a la metròpoli, lluny dels espais d'actuació més reeixits i coneguts. Ara, la gran proximitat física del Fòrum 2004 quan la major part dels habitants de la Mina ja havia aconseguit regularitzar la titularitat del seu habitatge, ha obligat si més no a prendre el barri en consideració. Els ciutadans de la Mina viuen en l'esperança de veure confirmades pels fets les millores planejades, molt importants si es tenen en compte els episodis del passat, però francament més migrades, en canvi, si es compara la inversió prevista al barri amb la resta d'inversions públiques i de substanciosos profits privats al seu entorn.

La ubicació de la tercera part de "Com volem ser governats?" a la Sala Pinós té doncs sentit si per un costat proporciona als seus visitants una perspectiva escassament coneguda de l'espai metropolità i si per l'altre aconsegueix, ni que sigui mínimament, establir algun contacte efectiu entre els ciutadans de la Mina i els treballs artístics allí mostrats. Té encara més sentit si contribueix a posar al mapa de la dignitat ciutadana un barri que, malgrat les perspectives de millora en un futur proper, és encara un lloc on la ciutat perd el seu nom.

D'alguna manera, doncs, la inserció urbana de "Com volem ser governats?" hauria de poder formar part del propi projecte de

l'exposició. Els perfils dels combats per l'educació, pel patrimoni en el sentit més ampli del terme i per la incorporació a la ciutadania es retroben al front marítim oriental barceloní amb un ampli ventall d'intervencions públiques i privades que han comportat millores significatives per a la ciutat però també intervencions molt més discutibles: el nou Diagonal Mar, per exemple, és una fita de contrast ben observable en el recorregut generat pels tres espais de l'exposició. Menys visibles són els efectes del ràpid encariment de la vida a la zona i de les escasses previsions d'habitatge protegit en particular sobre uns barris que durant dècades maldaren per millorar la seva condició, per bé que seran un factor important a tenir en compte de cara al balanç final de les transformacions. Un balanç econòmic, social, polític i estètic que només amb el temps es podrà establir, tant pel que fa a aquests barris com pel que respecta a les aspiracions que hi ha dipositat el conjunt de la ciutat. Caldrà, per exemple, conèixer l'ús públic efectiu dels nous espais generats a l'àrea del Fòrum 2004. Com també caldrà constatar la capacitat d'un dels projectes més interessants avui en marxa, el districte d'activitats 22@, a l'hora d'articular noves i velles activitats viables, renovació urbanística i patrimoni, teixit social i teixit productiu, interessos locals i projecció mundial, enmig d'una forta pressió de la propietat del sòl i dels agents immobiliaris. I veure, és clar, com evoluciona la urbanització de la nova Diagonal, entre els conjunts de nous edificis emblemàtics de la plaça de les Glòries o de la zona Forum.

Tot plegat, com dèiem al principi, fa del front marítim de llevant com un sismògraf molt sensible respecte de les relacions entre els diferents plans de la vida col·lectiva, entre les diferents escales territorials i els diferents poders –s'hi troben implicades totes les administracions i una gran diversitat d'agents privats– i entre els pobladors d'aquell territori des de dates molt diverses i en situacions socials molt distintes. Mentre que els ciutadans provinents d'anteriors fornades migratòries encara reclamen el ple dret a la ciutat, les corporacions transnacionals i les capes socials més o menys acomodades hi arriben ara al mateix temps que els nous barcelonins d'altres continents. És doncs al bell mig d'aquest territori on suburbis generats en els segles XIX i XX es converteixen, amb tantes incerteses com esperances, en part de la ciutat del segle XXI, on es planteja l'intent d'abordar, des del camp de les arts però lluny de les parets d'un museu, la qüestió del bon govern.

Roger M. Buergel entrevistat per Jorge Ribalta, juny del 2004

(PUBLICADA A L'AGENDA DEL MACBA)

P: *Com volem ser governats?* forma part d'una sèrie d'exposicions que esteu presentant en diferents espais i diverses ciutats sota el títol genèric *Die Regierung* [El Govern]. Ens podeu explicar la lògica d'aquesta sèrie? Per què considereu la qüestió de la governabilitat rellevant en el context de les pràctiques artístiques?

R: És important destacar que l'exposició no tracta sobre governabilitat. Això ja ho he superat. Vaig tractar la governabilitat, la relació entre les tecnologies del jo i el neoliberalisme en una exposició l'any 2000. En aquell moment, aquella qüestió em semblava important. Però hi ha una feblesa general en aquell discurs. Foucault va començar a estudiar el que ell va anomenar subjectivitats programades, les subjectivitats implícites en els manuals de gestió, per exemple. Però hi ha una gran diferència entre aquestes subjectivitats programades i les subjectivitats reals. Per a mi era important desprendre's, per dir-ho d'alguna manera, del tema i del concepte d'agència individual, ja que em fa l'efecte que hi ha un buit, de la mateixa manera que quan parlem sobre art i política.

Tots aquests termes estan excessivament determinats i, per tant, desproveïts de substància. S'haurien de posar entre parèntesis durant un temps. Hem d'arribar a un concepte de relacions de poder que vagi més enllà de les relacions entre individus, col·lectius i institucions, més enllà de Bush i Berlusconi. Segons el meu parer, aquestes persones són, més que no pas agents, símptomes d'una crisi. Per això, enfocaments com el de Michael Moore són del tot desencertats. L'exposició actual, concebuda juntament amb Ruth Noeack, tracta el concepte foucauldí de "govern". Foucault dona al terme el sentit ampli que tenia en temps premoderns: governar és guiar la gent. Però aquest acte de guia no s'efectua directament, com en pegar un nen. Governar significa exercir poder d'una manera indirecta, mediada, actuar a fi de determinar o limitar les accions dels altres. Així doncs, són accions sobre altres accions.

La lògica de les exposicions no és la d'una sèrie, sinó la d'una seqüència.

Per a mi, era important unir el tema de l'exposició, accions sobre altres accions, i la forma de l'exposició, que implica desprendre's del format habitual i crear una continuïtat mitjançant la seqüència en què es podia representar el que realment s'esdevenia amb aquestes accions sobre altres accions. La idea era tenir una exposició que es transformés com una pel·lícula tridimensional i explorar el potencial real de les obres d'art en aquell procés. Per exemple, la seqüència del supermercat de *Tout va bien*, de Godard, es pot relacionar amb el lloc privilegiat de l'exposició, amb l'exhibició, però també amb l'espai industrial fordista. Depèn de com es faci servir en el context de l'exposició. La idea de la seqüència va sorgir del desig de contemplar coses des d'angles

diferents i d'explorar les mateixes obres d'art en diferents contextos i en diferents capes.

En termes de pràctiques artístiques, les accions sobre altres accions corren el risc de quedar en un pla massa abstracte, per la qual cosa concretem el "govern" en tres temes: 1) el conflicte entre el moviment modern com a paradigma o projecció universal i les formes locals de modernitat; 2) la immanència neoliberal que reflecteix la governabilitat però que principalment se centra en l'individu que "s'allibera" dels grans aparells de l'estat, com l'estat de benestar o el socialisme d'estat, i 3) la idea de l'estat d'excepció, que, segons Walter Benjamin, s'ha convertit en la norma. Aquí, el projecte *Ex-Argentina*, una exposició organitzada per Alice Creischer i Andreas Siekmann després de la crisi que va afectar l'Argentina al desembre del 2001, n'és potser l'exemple més contundent. Evidentment, aquestes tres àrees estan relacionades.

El moviment modern és molt important per a molts artistes, que no poden evitar tornar-hi per diverses raons. La fragilitat o precarietat de l'individu es pot percebre en les noves performances o obres de dansa. Penso, per exemple, en Maja Bajevic. Em sembla interessant la transformació del concepte d'individu entre els anys cinquanta i els seixanta i l'època actual. Als anys cinquanta hi havia una figura heroica –pensem en Pollock– i, als anys seixanta, hi havia aquella tímida personificació de l'espai públic, si més no en les performances occidentals. Ara la idea d'una fragilitat total ha substituït aquella imatge heroica o ignorant. Per descomptat, hi ha moltes altres coses en termes de pràctiques artístiques, però crec que aquests tres temes són importants, sobretot per a un públic europeu de classe mitjana.

P: El projecte de Barcelona implica una dimensió diferent de la pràctica de conservador, en el sentit que l'autoritat i l'experiència del conservador estan mediades per un diàleg amb grups locals i moviments socials. És una mena de conservació negociada i socialitzada. Creieu que cal redefinir els mètodes de conservació? I que aquesta redefinició implica un procés d'autocrítica que ha de perseguir més transparència i més participació?

R: Sempre treballo així. A Lüneburg treballo amb els meus alumnes. També treballo amb la meua companya, Ruth Noack. No m'agrada treballar sol, és avorrit. També treballo de prop amb els artistes. Per a mi, és l'única manera de treballar, amb tots els conflictes i les lluites que comporta aquest tipus de procés. D'aquesta manera, l'exposició millora. I també la meua pròpia posició és cada vegada més clara, ja que m'haig de reinventar dia rere dia. La conservació és una pràctica altament mediada. No sé si cal redefinir la disciplina, tot i que em sembla que viatjar pel món per seleccionar artistes per a exposicions no té cap sentit. Necessitem desesperadament un debat tant sobre la pràctica de la conservació com sobre les metodologies de les exposicions, un debat sobre el mètode.

La transparència no és l'important. Sóc escèptic davant aquest concepte, que és una categoria neoliberal. Transparència significa mantenir els altres a ratlla, però informar-los sobre el que estàs fent. El meu mètode requereix molta improvisació, sí, improvisació és el mètode, però mai no serà transparent.

Estic més a favor de la participació que de la transparència. És una qüestió de textura. Si treballes amb gent com la que treballem a Barcelona, la textura esdevé més complexa. És un argument formal. L'exposició millora perquè atrau la gent a relacionar-s'hi. Les parts més enigmàtiques s'han enderrocat. Per tant, crec que els processos participatius són més interessants i rics, mentre que, en termes formals, el resultat és més equilibrat i atractiu. La gent té la possibilitat de definir la seva pròpia presència en el procés.

P: El tema de la relacionalitat ocupa un lloc cabdal en aquest projecte. Com definiu la relacionalitat estètica? I com afecta els mètodes de conservació?

R: El meu concepte de la relacionalitat està molt influït per l'obra de Leo Bersani, sobretot pel seu llibre *Caravaggio's Secrets*. Bersani imagina formes de subjectivitat que operen fora dels conceptes sacrosants d'individualitat. Intenta assimilar l'extraordinària disposició de la gent a matar per conservar la seva identitat. Contràriament al que el terme relacionalitat implica per a molta gent en el món de l'art, no té res a veure amb una estètica comunarista a l'estil de Tiravanija. És una categoria formal que fa referència a la capacitat del subjecte per trobar la seva pròpia imatge en el món.

P: L'exposició *Com volem ser governats?* del MACBA té el seu origen en una necessitat de desenvolupar un tipus d'articulació històrica més enllà de la presentada a l'exposició *Art i utopia*. L'acció restringida i, el conservador Jean-François Chevrier ha insistit en aquest punt en les seves intervencions públiques, està arrelada en un marc ideològic burgès liberal tradicional, en què el museu és, evidentment, una de les institucions principals. El debat sobre el subjecte és central a *Art i utopia*. L'acció restringida i Chevrier va plantejar la pregunta d'aquesta manera: "Qui parla?" El subjecte implícit en aquesta exposició és l'individu burgès liberal europeu modern del qual el mateix conservador sembla la personificació més paradigmàtica. Aquest és el subjecte que Immanuel Wallerstein declara acabat després del 1968, quan afirma que ja estem en una era postliberal. Chévrier declara públicament la necessitat de defensar el subjecte liberal modern en el context d'una creixent banalització postmoderna de l'art i de la cultura. És possible que hi hagi un antagonisme entre *Art i utopia*. L'acció restringida i *Com volem ser governats?* en el sentit que pot estar implícit, per exemple, en els diferents mètodes de conservació: d'una banda tenim l'intel·lectual liberal que treballa individualment com un historiador de l'art expert i, de l'altra, hi ha les col·laboracions amb artistes i grups i un intent de construir un altre

tipus d'exposició en termes d'espai públic. Esteu d'acord amb aquest antagonisme entre les dues exposicions i els dos mètodes implicats? Veieu *Com volem ser governats?* com una crítica d'*Art i utopia. L'acció restringida*? Quan afirmeu que la necessitat d'investigar mètodes de conservació i d'exposició alternatius procedeix de les necessitats formals que es poden entendre segons la tradició moderna liberal, llavors no existiria l'oposició que suggereixo. Si no esteu d'acord amb aquest antagonisme entre les dues exposicions i, per tant, veieu també *Com volem ser governats?* com una continuació del paradigma liberal, llavors, per què treballar de manera tan diferent?

R: Probablement necessitem fer diverses coses alhora. Necessitem bones exposicions històriques. Però hi ha coses que *Art i utopia. L'acció restringida* no m'explica. Penseu en l'obra d'Alexandra Exter. Hi ha una quantitat d'exemples de la seva obra en l'exposició. Però, en un moment donat, decideix abandonar l'art, si més no en un sentit de la producció clàssica d'obres d'art. Va començar a fabricar articles per a treballadors, a crear teixits, etc. Això no és a l'exposició. Com podem representar aquesta transformació en un artista? El cas és que Exter no ha abandonat l'art, sinó que ha transformat la pràctica estètica. La seva acció no va ser, doncs, exactament restringida.

Podem veure transformacions semblants en el projecte *Ex-Argentina*. Segons el meu parer, aquestes transformacions participen de l'autonomia de l'art. No tindrien gaire sentit més enllà d'una perspectiva estètica. Jo diria que *Com volem ser governats?* parteix d'aquest punt, d'aquest llindar, en què no cal dir que no als modes convencionals de producció artística, una cosa que també tenim a *Ex-Argentina*, però en què cal tenir en compte que l'art traspasa els límits institucionals i també ontològics. M'interessa el que passa a l'altra banda d'aquest llindar, el que no pot ser contingut, per dir-ho així. Per això em semblen interessants les utopies locals del Poble Nou, per exemple. Aquestes utopies mai no es van ser realitat, van ser anihilades, com la Comuna de París o les col·lectivitzacions durant la República espanyola. Tenim una responsabilitat històrica per aquests experiments polítics. Però, com podem accedir a una cosa que, en cert sentit, mai no es va materialitzar de debò i que, per tant, ens sembla inaccessible? L'art ens pot furnir una cartografia de potencials desenvolupaments històrics. I aquesta exposició aborda aquesta qüestió. No diria que això sigui antagònic a *Art i utopia. L'acció restringida*. Argumentaria algunes coses de manera diferent de les exposicions històriques, però no hi veig tal antagonisme. Més aviat és una ampliació d'un argument determinat. El que tenim a *Art i utopia. L'acció restringida* és una cara de la recerca sobre la frontera entre l'art i la vida, la part material, però els artistes també negociaven una cosa més. Aquesta exposició tracta sobre aquesta cosa més.

RESUM D'ACTIVITATS

"Art, educació i poder"

Taula rodona

Dimecres 22 de setembre, a les 19.30 h

Institut Barri Besòs (c/Pujades 397)

Amb Manuel J. Borja-Villel, Roger Buerger, Marta Cid i Marina Subirats

Aquesta taula rodona presenta la exposició "¿Com volem ser governats?" i planteja un debat sobre els mètodes de treball artístic, els processos educatius i les formes d'organització i govern.

Entrada lliure. Aforament limitat. Amb servei de traducció simultània.

"Psycho"

Performance

Dimecres 22 de setembre, a les 22 h

Centre Cívic de La Mina (c/ Venus con c/Ponent)

A càrrec de Maja Bajevic

Entrada lliure. Aforament limitat.

Capitalisme, globalització, ciutat. El model de ciutat i les seves conseqüències

DEBATS PÚBLICS

Els dimarts a les 19.30 h Institut Barri Besòs

Entrada lliure. Aforament limitat

L'objectiu d'aquests debats és presentar quina forma de produir, viure i organitzar-se socialment suposa el model de ciutat que s'està potenciant a la Barcelona actual; analitzar com aquest incideix en el teixit econòmic i social i evaluar les seves conseqüències pel desenvolupament de la ciutat, el benestar de la població i el procés de transformació del sistema social existent.

Coordinats pel grup Observatori Crític sobre Habitatge i Urbanisme de Barcelona (OCHUB), del Seminari d'Economia Crítica TAIFA.

PROGRAMA

28 SETEMBRE

La ciutat a la societat moderna

Miren Etxezarreta i Nuria Pascual

Aquesta és la sessió de caire més teòric, en la qual es contextualitzen les altres. Es tracta de plantejar el paper de la ciutat en el procés d'acumulació del capitalisme actual i la política econòmica neoliberal, el que això suposa a la ciutat i les seves conseqüències econòmiques i socials.

5 OCTUBRE

Viure a la ciutat neoliberal

Miriam Jover i Gemma Galdón

Primera aproximació a la problemàtica de Barcelona relacionada amb les condicions materials de vida a la ciutat: sistema productiu i de serveis, el problema de l'habitatge, gentrificació, mobbing immobiliari i el problema del transport públic.

19 OCTUBRE

¿La millor botiga del món?

Gemma Cortabitarte i Francisca Limeres

En aquesta sessió, també centrada a Barcelona, es posa especial atenció al problema del lleure, la diversió i els espais relacionals. Així mateix, a partir del Fòrum 2004, s'intentarà donar la idea de com s'han dut a terme les decisions en relació amb aquest esdeveniment i quin paper juguen els interessos del capital privat en la presa d'aquestes decisions, i com s'intenta legitimar aquestes decisions davant l'opinió pública. Es tractaran temes relacionats amb la qüestió "¿com volem ser governats?" per intentar fer una anàlisi més àmplia dels processos participatius que s'estan plantejant en els models actuals.

2 NOVEMBRE

Debat final. Conclusions i propostes

Art i polis

Itineraris

Visites-debat a l'exposició i als teixits urbans en els quals s'insereix. Les visites són en tres actes (experiències, territoris, expressions) i compten amb la participació de persones dels camps de les arts, els estudis de la ciutat i els moviments associatius.

Coordinat per **Joan Roca**

Places limitades, amb inscripció gratuïta. Cal trucar al 93 412 14 13, de dilluns a divendres (excepte dimarts), de 10 a 14 h.

PROGRAMA

DIUMENGE 3 D'OCTUBRE, d'11 a 14 h

L'exposició al Besòs

Amb **Roger Buergel, Lluís Estrada, José Gil, Maria Martí, Carlos Díaz i Magda Mesguer.**

DIUMENGE 17 OCTUBRE, 11 a 14 h

L'exposició a Poblenou

Amb **Carlos Piégari, Sonia Abian,**

Salvador Clarós, Jordi Fossas, Joan M. Soler, Mercè Tatjer i Jorge Ribalta.

DIUMENGE 24 D'OCTUBRE, 11 a 14 h

L'exposició a La Mina

Amb **Manuel J. Borja-Villel, Ramon Parramon, Jose Francisco Marín, Noemí Cohen, Josep Maria Monferrer i entitats de La Mina.**

Aquest programa està subjecte a canvis de darrera hora.

Art i polis a l'escola

Visita-debat a l'exposició instal·lada a l'Institut Barri Besòs i presentació del projecte Parlament dels Joves del Besòs. Especialment adreçat als professors de primària i secundària amb la possibilitat de programar posteriors visites de grups escolars.

DIMECRES 29 SETEMBRE, de 17.30 a 19.30 h A càrrec de **Josep Catà, Joan Roca, José Ramón Sampayo i José Núñez.**

Places limitades, amb inscripció gratuïta. Cal trucar al 93 412 14 13, de dilluns a divendres (excepte dimarts), de 10 a 14 h

¿Com volem ser treballadors autònoms?

Conferència

A càrrec de **Sergio Bologna**

DIJOUS 30 SETEMBRE 19.30 h. Institut Barri Besòs

Reflexió sobre les mentalitats posfordistes en las classes mitjanes, sobre el treball autònom de segona generació i el paper de l'educació en la reestructuració capitalista.

Entrada lliure. Aforament limitat. Amb servei de traducció simultània

Polítiques de les imatges

Taller-seminari a càrrec del Colectivo Situaciones

7-13 octubre 2004

"Soplan aires raras. Pero no sólo los aires, el tiempo se ha enrarecido. Los ecos de diciembre fueron demasiado... demasiado intensos, demasiado destructores, demasiada calle, demasiado destituyentes, demasiada contemporaneidad... el tiempo se ha aplanado. La serenidad actual –tejida de espejismos e indiferencias feroces- esconde aquello que todos hemos visto: hemos vuelto desfallecidos del mas allá. No tenemos palabras para contar lo que hemos visto. De allí que la tranquilidad actual es mas o menos frágil. No tanto porque amenace la sinrazón –

como algo exterior que podría invadirnos- sino porque ella vive ahora en nosotros (ahora sabemos que estamos hechos también de su locura).”

Extracte d'una correspondència entre el Colectivo Situaciones i Alice Creischer i Andreas Siekmann en el marc del projecte Ex Argentina

PROGRAMA

DIJOURS 7 D'OCTUBRE

19.30 h

Polítiques de les imatges,

conversa del **Colectivo Situaciones** amb **Alice Creischer** i **Andreas Siekmann**

Institut Barri Besòs

Entrada lliure. Aforament limitat. Amb servei de traducció simultània

DIVENDRES 8 D'OCTUBRE

16.00 h Taller

A càrrec del **Colectivo Situaciones** i **Espai en Blanc**

MACBA

¿Ser governats o ser ingovernables? Kirchner, Zapatero i l'experiència de Barcelona

19.30 h

Presentació del llibre de **Santiago López Petit** *El infinito y la nada*, amb la participació de **Marina Garcés**, **Raúl Sánchez** i el **Colectivo Situaciones**.

Auditori MACBA

Entrada lliure. Aforament limitat.

DILLUNS 11 D'OCTUBRE

16.00 h Taller

A càrrec del **Colectivo Situaciones** i

Margarita Padilla del Laboratorio de Madrid.

Desarmar la inseguretat

Espai Obert

19.30 h

Assemblea amb col·lectius de **Barcelona La intervenció política avui**

Espai Obert

Entrada lliure. Aforament limitat.

Canto con mi alma

Performance

A càrrec d'Ines Doujak, Daniela Wick i el Grupo Play-Back

Dijous 21 d'octubre, a les 19.30 h

Centre Cívic de La Mina (c/ Venus con c/Ponent)

“El Grupo de Play-Back del Casal de Gente Mayor de Sant Crist – Badalona existe desde más de catorce años. Por eso tienen un amplio repertorio de varios estilos (como Fandangillos, Zarzuelas, Flamenco, canciones cómicas y mucho más). Cada

uno pone todo su amor, su corazón y su talento para dar luz a un espectáculo único.”

Entrada lliure. Aforament limitat.

¿Cómo queremos ser...?

Sesión pública en el marco del taller Tecnologías del género. Identidades minoritarias y representaciones críticas
Sábado 23 octubre, a partir de les 19.30 h. Auditorio MACBA (Plç dels Àngels, 1)

El taller busca reapropiarse de las tecnologías de producción del género para dar visibilidad a lenguajes minoritarios, a retóricas pospornográficas y a formas no-normativas de incorporación prostética de la sexualidad. Si la noción de pospornografía hacía operativa la crítica performativa de la identidad en el ámbito de la representación de la sexualidad, la noción de género prostético permite entender el cuerpo, tanto bio- (bio-hombres/bio-mujeres) como tecno- (transexual o transgénero), como un espacio de incorporación y de tecnologías.

Esta sesión, la última de este primer ciclo, presentará una selección de intervenciones críticas, documentos visuales, prácticas performativas y prostéticas producidas en el Taller durante este primer período de trabajo.

Taller dirigido por Beatriz Preciado

Programa

Cine Forum Porno

Detrás de la Puerta Verde, de Jim y Artie Mitchell, 1972.
Con la participación de Javier Codesal

Conferencia Pornografía, pospornografía y sexo público
Beatriz Preciado

Presentación de la línea de prótesis sexuales y desfile
Diana Daussà

Selección de cortos posporno del taller
Presentada por Yolanda Vera Ferrera y Elena González Polledo

Performances

Presentación a cargo de Itziar Ziga, grupo PosOp y otros participantes del taller

Harun Farocki. Pensar en imágenes

Programa de cine, conferencia, taller
Del 26 de octubre al 16 de diciembre
Auditorio MACBA

La obra de Harun Farocki, (1944 Nový Jicin, Checoslovaquia, actualmente Neutitschein, Alemania) una de las más originales, complejas y sofisticadas del cine alemán moderno, será abordada desde diferentes formatos: un programa en el que se proyectará una selección de su filmografía, una conferencia impartida por el autor junto con Roger Buerger y un taller sobre análisis fílmico.

Autor de un cine inclasificable para el que las categorías "ensayo" o "documental" son sin duda insuficientes, Farocki ha desarrollado en su trabajo una suerte de ordenación de las imágenes que le permite descubrir la ideología que subyace a la técnica, o la manera en que esa técnica a su vez es capaz de generar nuevas estructuras de pensamiento. Estos "ensayos de clasificación de imágenes", pueden adquirir en su obra diferentes formas y abarcar desde las imágenes de los precursores del cine (la pintura de caballete, la fotografía) hasta sus continuadores (el video y el digital). Farocki se interroga por las intersecciones sociales entre guerra, economía y política, sobre el telón de fondo de una historia audiovisual de la civilización.

PROGRAMA

MARTES 26 DE OCTUBRE. Sesión inaugural
PROYECCIÓN, 19.00 h.

Jean-Marie Straub y Daniele Huillet trabajando en una película basada en "América" de Franz Kafka

(Jean-Marie Straub und Daniele Huillet bei der Arbeit an einem Film nach Franz Kafkas Romanfragment "Amerika") 1983, 26 min.

CONFERENCIA, 19,30 H

Subtexto y subimagen

Conferencia a cargo de Harun Farocki, cineasta y Roger M. Buerger, crítico y comisario independiente. Director de Documenta XII (Kassel, 2007)

Lugar: AUDITORIO DEL MACBA. Entrada libre, Aforo limitado. Con servicio de traducción simultánea

PROYECCIONES: los jueves a las 19.30

4 DE NOVIEMBRE

Imágenes del mundo y epitafios de guerra

(Bilder der Welt und Inschrift des Krieges) 1988, 75 min.

11 DE NOVIEMBRE

Videogramas de una revolución

(Videogramme einer Revolution) (junto a Andrei Ujica) 1992, 106 min.

25 DE NOVIEMBRE

Trabajadores saliendo de la fábrica

(Arbeiter verlassen die Fabrik) 1995, 36 min.

Naturaleza muerta

(Stilleben) 1997, 58 min.

2 DE DICIEMBRE

La solicitud de empleo
(Die Bewerbung) 1997, 58 min.

9 DE DICIEMBRE

Imágenes de prisión
(Gefängnisbilder) 2000, 60 min.

16 DE DICIEMBRE

Los creadores de los mundos de consumo
(Die Schöpfer der Einkaufswelten) 2001, 72 min.

LECTURA ATENTA

TALLER A CARGO DE HARUN FAROCKI Y ROGER M. BUERGEL

Del 27 al 29 de octubre de 2004, de 16 a 21h.

Hangar (Passatge del Marques de Santa Isabel, 40)

El taller consistirá en un primer visionado de tres películas y el posterior análisis crítico de cada una de ellas, secuencia a secuencia, seleccionando determinados fotogramas, lo que permitirá experimentar nuevos enfoques y discursos sobre las películas, entre el ensayo, la crítica cinematográfica y los estudios fílmicos. Las películas seleccionadas presentan características contrapuestas, en tanto su orientación más tradicional o experimental o su presupuesto de producción.

Inscripción previa. Plazas limitadas.

El taller será en inglés sin traducción simultánea.

Preinscripción: Del 27 de septiembre al 8 de octubre de 2004

Es necesario enviar al Dept. de Servicios Culturales del MACBA un currículum y un breve escrito explicando las motivaciones para realizar el taller (servcult@macba.es, fax. 93 412 46 02).

Inscripción:

Del 18 al 22 de octubre (excepto el martes) en la recepción del Museo, previa confirmación de plaza.

Precio:

Inscripción normal: 60 euros

Estudiantes y parados: 40 euros

Amics del MACBA, MIEMBROS DE LA AAVV y alumnos del GOETHE INSTITUT: 30 euros

Una colaboración MACBA y Goethe Institut

El Patrimonio industrial: más allá de la arquitectura

Tercera Jornada legado industrial e innovación

Can Ricart - Hangar

Passatge del Marques de Santa Isabel, 40
Viernes 5 y Sábado 6 de noviembre, todo el día

Esta jornada organizada por el Fórum Ribera del Besòs, la Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou y el Arxiu Històric del Poblenou, continua el debate abierto en las dos jornadas anteriores (junio 2003 y marzo 2004). Se centra en el papel cultural, educativo y económico del legado industrial de Poblenou, que es a la vez testimonio histórico, memoria colectiva y tejido de espacios y construcciones dotadas de su propia forma de belleza.

Entrada libre. Aforo limitado.

Inscripciones: Comunicad vuestra asistencia (gratuita) y la participación en la comida (10 €) a info@forumriberabesos.net o bien al fax 93 487 00 09 indicando "Jornades patrimoni".

Más información: tel. 93 412 08 10, ext. 389, de dilluns a divendres de 10 a 14 h., a www.forumriberabesos.net y a www.macba.es

Colaboran: Hangar, Grup Fàbrica i Medi Urbà de la Universitat de Barcelona, Fundació Antoni Tàpies, MACBA, agrupacions de Patrimoni (AADIPA), d'Arquitectes Urbanistes (AAUC) i de Joves Arquitectes (AJAC) del Col.legi d'Arquitectes y Districte Sant Martí de l'Ajuntament de Barcelona

Trabajo, precariedad, consumo

Programa de vídeo

Viernes 5 de noviembre, a partir de las 17 h. FNAC Auditori – Diagonal Mar (Av. Diagonal 1)

- Minze Tummescheit: "Jarmark Europa", 120 min., 2004
- Oliver Zabat, "1/3 des yeux", 2004, 70' min.

Entrada gratuita. Aforo limitado. Traducción simultánea

Allan Sekula: "Lottery of the Sea", 2004

Programa de vídeo

Sábado 6 de noviembre, 19.30 h. Auditorio MACBA (Plç dels Àngels, 1)

Estreno de la última producción en vídeo del fotógrafo Allan Sekula.

Entrada libre. Aforo limitado.

¿COM VOLEM SER GOVERNATS?

Dades biogràfiques dels participants

Sonia Abian (Posadas, Misiones, Argentina, 1966) és artista. **Carlos Piégari** és músic i periodista. Juntament amb d'altres, van fundar a la ciutat de Posadas el grup Comunarte, que promou i organitza debats teòrics i esdeveniments artístics a la província de Misiones. S'han presentat obres seves a "Ex Argentina", exposició que va tenir lloc al Ludwig Museum de Colònia el 2004. Des del març del 2004 viuen a Barcelona.

Ibon Aranberri (Itziar-Deba, Guipúscoa, 1969) viu i treballa a Bilbao. Va cursar estudis d'art a la Universitat del País Basc (Bilbao) i ha participat en el Programa d'Investigació CCA-Kitakyushu (Japó) i en el PS1 Studio Program (Nova York). La seva obra s'ha exposat a Espacio-Abisal (Bilbao), a la Kultur-Basauri (Basauri, Biscaia), al Fukuoka City Museum (Fukuoka, Japó), a la Fundació Miró (Barcelona) i a la Galeria Salvador Díaz (Madrid).

Joan Badia es Subdirector General de Programes Educatius de la Generalitat de Catalunya.

Maja Bajevic (Sarajevo, 1967) va llicenciar-se al Departament de Disseny Gràfic de l'Acadèmia de Belles Arts de Sarajevo. Posteriorment va cursar estudis de postgrau al Departament Multimèdia de l'ENSBA (École Nationale Supérieure des Beaux Arts, a París), on va rebre les felicitacions del jurat. Bajevic a exposat a Manifesta 3 (Sarajevo, 2000) i a la Biennal d'Istanbul (2001).

Sergio Bologna ha estat professor d'Història del Moviment Obrer i la Societat Industrial a les universitats de Trento, Pàdua i Milà, i també professor visitant a Bremen fins al 1983. Des del 1985 fins a l'actualitat treballa com a professional independent en activitats de consultoria. Bologna és autor de diversos llibres i assaigs d'història, política i sociologia. En espanyol ha publicat *Nazismo y clase obrera (1933-1993)* (Madrid: Akal, 1999).

Roger M. Buergel (Berlín, 1962) Comissari independent i professor de la Universitat de Lüneburg, Alemanya. Ha comissariat exposicions com "Dinge, die wir nicht verstehen/Things we don't understand", a la Generali Foundation de Viena (2000); "Governmentality. Art in conflict with international hyper-bourgeoisie and the national petty-bourgeoisie", a l'Alte Kestner Gesellschaft de Hannover (2000), i "Bolas or the end of post-structuralism", a la Künstlerhaus de Bremen. Buergel també és autor de llibres i textos com ara "The Language of Things", a *Dinge, die wir nicht verstehen/Things we don't understand*, editat per Roger Buergel i Ruth Noack (Viena: Generali Foundation, 2000), i "Arbeiten an den Grenzen des Realen", a *Texte zur Kunst* (núm. 43, 2000). El 2004 va ser nomenat director de la Documenta 12, que tindrà lloc a Kassel el 2007.

Alice Creischer (Santa Fe, 1960) va estudiar a la Kunstakademie de Düsseldorf. Entre les seves exposicions individuals destaquen "Mach doch heute Lobby", a la Kunstsüdbüro de Viena (1998), i "The Greatest Happiness Principle Party", a la Secession de Viena (2001). Amb Andreas Siekmann, Creischer treballa com a artista, escriptora i comissària independent. Ambdós van ser els directors artístics de l'exposició "Ex Argentina", presentada el 2004 al Ludwig Museum de Colònia.

Ines Doujak (1959) viu i treballa a Viena. Les seves últimes exposicions han estat "The Government", a la Galeria d'Art de la Universitat de Lüneburg (2003); "Organizational Forms", a la Galerie der Hochschule für Grafik / Acadèmia de les Arts Visuals de Leipzig; "Zugluft", Kunst Zürich; "Organizational Forms", a la Galerija Skuc de Ljubljana, Eslovènia (2002), i "I feel a song coming along", a les galeries Kunstverein (Düsseldorf) i Hohenlohe & Kalb (Viena).

Patrick Faigenbaum (París, 1954) va estudiar pintura i arts gràfiques. Ha exposat la seva obra al Centre Georges Pompidou de París (1984), a l'Art Institute de Chicago (1988), a les galeries de Nova York Pace/McGill (1990) i Barbara Gladstone (des de 1991), al Musée d'art moderne de la Ville de Paris (1991), a la Documenta X de Kassel (1997) i al Neues Museum Weserburg de Bremen

(1997). És professor a l'École Nationale Supérieure des Beaux Arts de París, ciutat on viu.

Harun Farocki (Novy Jicin, República Txeca, 1944) ha estat redactor en cap de la revista *Filmkritik*. Des del 1965 ha realitzat més de setanta films que abasten diferents gèneres. Obertament militant al començament, la majoria dels seus films són assaigs de temes sociopolítics amb un punt de vista subjectiu i una determinació irònica per interrogar l'estatus de la imatge. Ha exposat la seva obra a la Documenta X de Kassel (1997), al MoMA de Nova York (1999) i a la Generali Foundation de Viena (2000), entre altres mostres. Des del 1993 és professor de la University of Berkeley, Califòrnia. Farocki viu a Berlín.

Peter Friedl (Oberneukierchen, Àustria 1960) és artista. Viu i treballa a Berlín.

José Francisco Marín és antropòleg.

Sanja Ivekovic (Zàgreb, 1949) té una producció artística que comprèn diversos mitjans, com ara la fotografia, la *performance*, el vídeo i les instal·lacions. El punt de partida de la seva obra va ser la seva pròpia persona i la seva vida, per després situar aquest tema en un context més ampli: la situació de les dones en la nostra època i societat. Les últimes exposicions d'Ivekovic han estat "Die Regierung" (Lüneburg, 2003); "Sammlung", a la Generali Foundation de Viena (2003); "In the gorges of the Balkans. A Report", al Museum Fridericianum de Kassel (2003), i "Formen der Organisation", a la Galerija SKUC de Ljubljana (2003).

El **grup OCHUB** (Observatori Crític sobre Habitatge i Urbanisme de Barcelona) pertany al Seminari d'Economia Crítica Taifa de la Universitat Autònoma de Barcelona. Alguns dels seus membres són Gemma Cortabitarte, Miren Etxezarreta, Gemma Galdon, Miriam Jover, Francisca Limeres i Núria Pascual.

Ramon Parramon. El seu treball es desenvolupa des de l'interès per projectes interdisciplinaris i sobre les funcions que pot exercir

l'art en un context sociopolític específic. És director d'Identitat Calaf/Barcelona, un programa sobre art en espais públics, i codirector del màster Disseny i Espai Públic a Elisava Escola Superior de Disseny. Des del 1996 desenvolupa el projecte Territoris Ocupats, que s'ha exposat al Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona (2000) i a l'exposició "Barcelones" (1999).

El **Grup Play-Back**, del Casal de Gent Gran Sant Crist de Badalona, existeix des de fa més de catorze anys i té un ampli repertori de diversos estils de música popular.

Florian Pumhösl (1971) viu a Viena. Les seves exposicions inclouen "Humanist and Ecological Republic" i "Lac Mantasoa", a la Secession de Viena (2000); a la Galerie Krobath Wimmer de Viena (2001); i "Wachstum und Entwicklung", a la Galerie im Taxispalais d'Innsbruck (2004).

Alejandra Riera (Argentina, 1965) és una artista i activista feminista. El seu treball se centra en les qüestions transculturals relacionades amb les polítiques de la representació. El 2001 va fundar l'Association (des Pas) amb Doina Petrescu. Totes dues van presentar "A non-realizable film", a la Documenta 11 (2002). Les seves exposicions i projectes inclouen "Syndicat Potentiel", on treballa amb grups en xarxa sobre models econòmics, "Radio Temporaire" (1999) o "Le Village" (2000), un projecte educatiu experimental que introdueix el treball artístic en barris perifèrics. Va participar a l'exposició "(Based upon) True Stories", al Witte de With de Rotterdam.

Joan Roca ha estat professor de geografia i història a l'IES Barri Besòs. El 1989 va coordinar les jornades El Futur de les Perifèries Urbanes. Des del 1995 col·labora en el Seminari d'Història de Barcelona, on ha exercit com a docent, com a coordinador dels congressos d'història i com a editor de publicacions, en particular dels quatre volums del IV Congrés (1997), entre els quals figura *El municipi de Barcelona i els combats pel govern de la ciutat*. És col·laborador d'Aula Barcelona i editor de la col·lecció "Model Barcelona - Quaderns de Gestió". Col·labora amb diverses organitzacions veïnals de Barcelona, com ara el Fòrum Ribera Besòs. Ha participat en l'exposició "Tour-Isms" de la Fundació

Antoni Tàpies (2004) amb el treball *Viatges per Barcelona. L'itinerari com a forma artística*.

Dierk Schmidt (Unna, Alemanya, 1965) és pintor i escriptor. Viu i treballa a Berlín.

Jordi Secall (Tarragona, 1975) és fotògraf autodidacte. Actualment treballa en un reportatge sobre la transformació urbanística del barri del Poblenou. Aquest treball està lligat en la seva totalitat amb la desaparició d'una Barcelona en certa manera encara rebel contra el seu destí final, ultracapitalista.

Allan Sekula (Erie, Pensilvània, 1951) fou director del California Institute of the Arts, on va ser director del departament de fotografia i ara és professor associat. Publicacions: *Photography Against the Grain* (1982) i des d'aleshores ha publicat diversos llibres, d'entre els quals cal destacar *Fish Story* (1997) i *Dismal Science* (1999). Algunes de les seves exposicions més recents han tingut lloc al Witte de With (Rotterdam, 1995), al Santa Monica Museum of Art (Santa Monica, 1996), DAAD (Berlín, 1997), CCC (Tours, 2001), al Centro Cultural Belém (Lisboa, 2001) i la Biennial de Yokohama (2001). Viu a Los Àngeles.

Andreas Siekmann (Hamm, Alemanya, 1961) va estudiar a la Kunstakademie de Düsseldorf. Les seves darreres exposicions han estat "Welcome to the site", a la Galerie Barbara Weiss de Berlín (2000) i a Hannover. Amb Alice Creischer treballa com a artista, escriptor i comissari independent.

Colectivo Situaciones és un col·lectiu d'investigació militant de Buenos Aires.

Entre les seves publicacions cal destacar *La hipótesis 891. Más allá de los piquetes* (amb el Movimiento de Trabajadores Desocupados de Solano);

Contrapoder (una introducción); *Genocida en el barrio (Situaciones 5)*; *Movimiento campesino de Santiago del Estero (Situaciones 3)*, així com una obra sobre la insurrecció argentina del desembre del 2001 anomenada *19 y 20. Apuntes para el nuevo protagonismo*

social (amb versió publicada el 2003 a Barcelona per Virus i anomenada *Apuntes para el nuevo protagonismo social*).

Marina Subirats és regidora d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona.

Minze Tummescheit (Lima, Perú, 1967) és directora de cinema i actualment viu a Berlín. *Jamark Europa (Bazar Europa)* és el seu primer film documental, estrenat al Fòrum de la Berlinale el 2004.

Olivier Zabat (1965) és cineasta artístic; ha participat en nombroses exposicions internacionals a Hannover (2000) i Manifesta 5, Sant Sebastià (2005). Els seus fotogrames i films – com ara *Zona Oeste* (2000) i *Miguel et les mines* (2002) – exploren cossos fràgils i subjectivitats que en ambdós casos queden profundament immersos i exposats als efectes violents del poder contemporani. Viu a París.

¿COM VOLEM SER GOVERNATS?

ARTISTES / OBRES

.....
Exposició Institut Barri Besós (22.09 – 7.10.2004)
C/ Pujades, 397
.....

Archivo Tucumán Arde: Varias Fotografías, 1968

Alice Creischer / Andreas Siekmann: Maqueta de la exposición
Ex Argentina, 2004

Ines Doujak: Follow the Leader, 2004

Patrick Faigenbaum / Joan Roca: Barcelona. Vista del Besòs,
1999-2004

Ambrogio Lorenzetti: Allegory of Good and Bad Government, 1337-
1339 (material documental)

Alejandra Riera / Fulvia Carnevale: Entre/Acte, 1997

Dierk Schmidt: SIEVX, 2001, 2002 and 2004

Jordi Secall i Pons: De la serie "Al voltant de Pere IV – Diagonal",
2004

Danika Dakic: "La Grande Galerie in der Romaenklave Preoce,
Kosovo, 2004". 2004

.....
Exposició Palo Alto, nau XYZ (7.10 – 21.10.2004)
c/ Pellaies, 30-38
.....

Sonia Abián / Carlos Piégari: Viaje por Icaria, geografías de la
autogestión, 2004

Maja Bajevic: Green, green grass of home, 2002

Alice Creischer / Andreas Siekmann en col·laboració amb les treballadores de Brukman: 8 trajés, 2004

Ines Doujak: Follow the Leader, 2004

Harun Farocki: Workers leaving the Factory, 1995

Peter Friedl: Untitled (Kill and Go), 2000

Grupo de Arte Callejero: Cartografías y vídeos, 2004

Sanja Ivekovic: Nada Dimic File, 2003

Alejandra Riera: Projet pour Le sujet et le pouvoir (la voix lyrique), 2001

.....
Exposición Centre Cívic de La Mina (21.10. – 07.11.2004)
c/ Venus, s/n (esquina c/Ponent), Sant Adrià del Besòs.
.....

Sonia Abián / Carlos Piégari: Ex Argentina: Aparato Barrio, 2003-2004

Ibon Aranberri: Luz de Lemoniz, 2001-2004

Archivo Tucumán Arde: Varias Fotografías, 1968

Linda Bilda / Graciela Paredes: Tour hacia Ex-Argentina, 2002/2004

Azul Blaseotto: Cabezas, 2003 - 2004

Matthijs de Bruijne: Liquidación.org (Vendemos los restos de Argentina), 2003

Alice Creischer / Andreas Siekmann: Maqueta de la exposición Ex Argentina, 2004

Stephan Dillemoth: Siemens Hoftheater, 1998

ETCETÉRA: Afiches sobre las acciones "Mierdazo" (2002) y "Escrache contra Sánchez Ruiz" (1998), 2003

León Ferrari: Instalación De Jaula con lámina, 2004, 6 collages, 1994

Grupo de Arte Callejero: Cartografías y vídeos, 2004

Eduardo Molinari: El Camino Real: dormitorio oficina, 2003

Museo del Puerto: Gabinete, 2004

Ramon Parramón / Paco Marín: Oportunidades y dilemas. Proyectos urbanos e intereses privados en el margen derecho del Besòs (1900-1988), 2004 (incluye la escultura de Joan Brossa "Record d'un malson", 1989, un encargo para una escultura pública que le hizo el Ayuntamiento de Sant Adrià del Besòs al artista)

Florian Pumhösl: Centreless Limitless Bodiless Structureless, 2004

Jürgen Stollhans: 24 pizarras con tiza blanca, 2004

Inés Doujak: Sin título. Esculturas de piel de carnero. 2004